

mandag, 7. juni 2004

Høringsuttalelse til Makt- og demokratiutredningen fra Europabevegelsen

Europabevegelsen skal virke for et organisert og demokratisk samarbeide mellom de europeiske folk for derved å bidra til å fremme frihet, fred og demokrati, til å utvikle kulturell forståelse og sosial utjamning samt til å fremme en bærekraftig global utvikling.

Europabevegelsen ønsker at disse mål fremmes gjennom at Norge slutter seg til Den Europeiske Union

- Europabevegelsens formålsparagraf

Høringsorganisasjonene er bedt om å gi sine vurderinger av en rekke aspekter ved Makt- og demokratiutredningen. Europabevegelsen er en tverrpolitisk organisasjon, og vi vil derfor begrense våre kommentarer til det som er relevant for vår formålsparagraf (over).

Utredningens beskrivelse av makt- og demokratiforhold i samfunnet

Etter vår mening kjennetegnes maktutredningens beskrivelse av makt- og demokratiforholdene i samfunnet av pessimisme og nostalgi. Vi kan ikke se at globalisering av politikken eller en utvidelse av internasjonal rettsbeskyttelse av enkeltmenneskers rettigheter i seg selv gir grunnlag for en så pessimistisk beskrivelse av folkestyrets vilkår som den maktutredningen presenterer. Snarere tvert imot, mener Europabevegelsen, i likhet med maktutredningens medlem Hege Skjeie, at en slik rettsutvikling kan styrke demokratiet internasjonalt og gi grupper som er marginalisert av nasjonalstaten en beskyttelse som de ellers ikke ville kunne oppnå.

Maktutredningen nevner de tre moderne prosjektene – rettsstat, demokrati og velferdsstat – som alle har hatt nasjonalstaten som ramme, og som nå er satt under press. Det er påfallende at utredningen i sin tilstandsbeskrivelse ikke går inn på de senere års forsøk på å møte globaliseringen blant annet ved å gjøre disse tre prosjektene internasjonale, gjennom økt politisk samarbeid på internasjonalt nivå.

Slik ender maktutredningen opp med nærmest å utrope den norske nasjonalstaten til den demokratiske utviklings slutt punkt. Det kan Europabevegelsen ikke slutte seg til. For alle som ønsker at folkestyre, demokrati og menneskerettigheter skal være allmenne goder, ikke noe som er avgrenset til den norske nasjonens grenser, blir dette et trist og defaitistisk perspektiv.

Er utviklingen negativ eller positiv for samfunnet?

Europabevegelsen ser grunnleggende positivt på en utvidelse av internasjonalt samarbeid som bringer fred, velferd og demokrati til stadig større deler av Europa og verden. Som et lite land har Norge en sentral interesse nettopp i å sørge for at alle land er forpliktet av internasjonale

rettsregler. Vi stiller oss derfor avvisende til at disse utviklingstrekkene i seg selv skal fremstilles som noe negativt.

Vi ønsker også å fremheve de mange utviklingstrekkene som maktutredningen overser i sin redegjørelse. Parallelt med denne forvitringen av nasjonal kontroll grunnet globaliseringen, er det mange norske og internasjonale aktører som arbeider for å flytte politisk kontroll til det internasjonale nivået, og som søker å videreføre de tre ”moderne prosjektene” som er nevnt over (rettsstat, demokrati og velferdsstat) til et internasjonalt nivå. Et eksempel kan være norske fagforeninger, som gjennom sine internasjonale paraplyorganisasjoner deltar aktivt i arbeid for å etablere internasjonale tariffavtaler.

Bør makt- og demokratiforholdene endres, og hvordan?

Som vist over, mener vi at globaliseringen kan møtes ved å legge til rette for politisk virksomhet på overnasjonalt og internasjonalt nivå.

Europabevegelsen er enig i at EØS-avtalen innebærer en alvorlig demokratisk utfordring. Ved å søke medlemskap i Den europeiske union mener vi imidlertid at man kan gjenvinne innflytelse over de beslutningene som i dag fattes i EU og som blir tatt inn i norsk lov- og regelverk gjennom EØS-avtalen.

/s/

Svein Roald Hansen
Leder i Europabevegelsen